

Філософія особистості

Актуальність курсу. Людське суспільство – багате різноманітністю індивідуальних людських позицій, живих і активних діючих елементів історичного процесу. Саме людина, справді жива людина – творить все те, чим володіє і за що бореться. Підвищений інтерес до людини як індивідуального явища, як особи – характерна риса соціальної філософії.

Суть людини як суб'єкта всіх видів діяльності проявляється завдяки взаємодії з іншими суб'єктами, а також з власним середовищем проживання – суспільством і досліджується в системі: людина – людина, людина – спільність людей, людина – суспільство, людина – світ. У соціальному бутті людини формується і набуває змісту проблема її свободи, автономії, відносної незалежності від суспільства й обумовленості будь-яких форм її діяльності.

Людина – унікальне творіння природи, суспільства і самої себе. З давніх-давен філософи прагнуть розкрити суть людини, її світ, зміст, її життя. Суть людини в тому, що людина – істота розумна, людина – істота, яка має самосвідомість, людина – істота моральна і вільна. Поняття людини, насамперед, охоплює загально-родові риси, що відрізняють людину від інших живих істот. Поняття людини в такому визначенні стосується не якоїсь конкретної людини, а людини як представника роду людського. Основними ознаками людини є якісні характеристики людини, які виділяють її з тваринного світу, є її біологічна структура, а також загальні прояви соціальної суті: свідомість, мова, здібність до праці і творчості.

Філософи прагнуть виявити універсальність людини як окремого представника людського роду, будь-якої соціальної спільності. Це своєрідний соціальний атом, окрема людина, окремий представник людського роду і член якоїсь соціальної спільності. Це проста і абстрактна характеристика людини, що говорить лише про те, що вона відокремлена від інших індивідів.

Людина не є тільки зв'язаною суспільством та з іншими людьми сутністю, а має свою певну незалежність завдяки соціальній і духовній активності. Людина в її конкретному прояві є оригінальна і неповторна істота. Індивід означає окреме існування людського, поєднує природне, біологічне, психологічне, соціальне і духовне, тобто відтворює в одній особі всі людські якості. Поняття індивідуальності суттєво конкретизує поняття людини й індивіда, але недостатньо охоплює свідомо-вольову якість людини. Такий недолік компенсується поняттям особистості, що характеризує, насамперед, суспільно-розвинуту й духовну людину. Поняття особистості визначає уявлення про людину як істоту цілісну, яка об'єднує в собі особисті, духовні, соціальні і природні якості. Поняття індивідуальності і особистості тісно зв'язані між собою. Індивідуальність виступає тут як суттєва характеристика конкретної особистості, що відбиває спосіб її буття як суб'єкта самостійної діяльності і творчості.

Метою навчальної дисципліни «Філософія особистості» є: виявлення духовної та соціальної ролі людини як суб'єкта всіх видів діяльності у її взаємодії з іншими суб'єктами, а також із багатовимірним середовищем проживання – природним, суспільним і духовним просторами; дослідження систем: людина-світ, людина-природа, людина-суспільство, людина-спільність людей, людина-людина, людина-машина.

Предметом дисципліни «Філософія особистості» є сукупність актуальних і потенційних філософських підходів щодо сутності методологічних проблем особистості,

світоглядно-методологічне осмислення системи «світ-природа-суспільство-людина-особистість-духовна особистість».

Завдання:

- на основі поєднання фундаментальних знань із філософії, філософської антропології, філософського психоаналізу, етики, релігієзнавства, культурології та сучасної філософської методології підготувати компетентних фахівців із розвинутою рефлексією та свідомою громадянською позицією;
- сприяти засвоєнню здобувачами вищої освіти не лише досвіду філософського осмислення теоретичних та методологічних проблем сучасної людської особистості, а й виробленню в них високого рівня фахової культури;
- навчити студентів застосовувати філософську методологію при аналізі психічних явищ, станів і процесів, структури психіки, а також при порівнянні понять «індивід», «особа», «особистість», «індивідуальність»;
- сприяти поглибленню світоглядних позицій майбутніх магістрів, стимулювати їх до філософського переосмислення ролі сучасної духовної людини;
- сприяння світоглядному самовизначенню здобувачів вищої освіти.

Після вивчення курсу студент повинен:

знати:

- основну проблематику соціально-філософської теорії особистості, сучасні різновиди соціально-філософського мислення;
- основні принципи аналізу суспільного і соціального як відношень, типологію особистостей та природу фундаментальних соціальних відношень;
- специфіку соціальної структури суспільства та своєрідність становлення соціальної структури в сучасній Україні;
- характер антиномічності соціального та індивідуального в життєдіяльності людини;
- природу соціально-філософської рефлексії щодо основних сфер соціального буття суспільства та індивіда (економіка, політика, право, культура, історія);
- пріоритетні проекти сучасної соціальної стратегії;

уміти:

- обґрунтувати багатомірний і суперечливий характер сучасних соціокультурних феноменів та плюралістичність існуючих соціально-філософських підходів до вирішення проблеми особисті;
- орієнтуватися в концептуальному апараті (основні поняття, принципи, методи сучасної філософії), розуміти його полісемантичність;
- розкрити обмеженість класичного гуманітарного пізнання (антропоцентризм, соціоцентризм, сайєнтизм) та особливості «гуманітарного повороту» в сучасних умовах (антропологічність, екзистенційність, гуманітаризація наукових теорій);

розуміти:

- основні тенденції та закономірності розвитку філософської методології щодо актуальних проблем сучасної психології;
- основні структурні елементи філософської методології та її місце в системі сучасної філософії особистості;
- принципи філософського аналізу метанаукових і світоглядно-методологічних проблем сучасної психології;
- суть розвинутої філософської рефлексії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студента мають бути сформовані такі компетентності:

ІК Здатність розв'язувати комплексні теоретичні та практичні задачі і проблеми під час професійної діяльності в галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій та регіональних студій або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

ЗК1 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7 Здатність працювати в команді.

СК1 Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК3 Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4 Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5 Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК10 Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Програмні результати навчання відповідні компонентам освітньої програми:

РН 2 Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН 3 Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН 10 Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН 12 Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН 13 Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

РН 14 Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.